

Ayşe Nur Zarakolu: Yayınlama Özgürlüğü Ödülü Konuşması

Posted on 29/01/2018

1998 yılında ise İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 50. yıl dönümü nedeni ile Dünya Yayıncılar Birliği Ayşe Nur Zarakolu'ya sıra dışı bir ödül verdi. Frankfurt Kitap Fuarının 50. yıldönümü nedeniyle Alman Yayıncılar ve Kitapçılar Birliği de ayrıca ödüllendirerek Zarakolu onuruna Freedom to Publish (Yayınlama Özgürlüğü) başlıklı bir kitap yayınladı.

Ayşenur Zarakolu pasaportu yenilemediği için yurt dışına çıkamadı, ödül törenine konuşmasını yolladı. 28 Ocak 2002'de aramızdan ayrıldı. Ödül töreni için gönderdiği konuşma metni 1990'ları ve özellikle de 1998'i anlatıyor.

Konuşmama, başlarken anlamlı bir ödülü başlatan Dünya Yayıncılar Birliği'ne ve bu ödülün organizasyonunda ona destek veren Alman Kitapçılar Birliği'ne, ayrıca yıllardır dünyanın her yanında düşünce, ifade ve yayınlama özgürlüğüne sahip çıkan Uluslararası PEN'e, Uluslararası Af Örgütü'ne ve Human Rights Watch'a da teşekkürü bir borç biliyorum.

Ayrıca Uluslararası İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin ve dünya yayıncılığının Kabesi saydığımız Frankfurt Kitap Fuarı'nın 50. Yıl dönümünde bu ödülü almak bana farklı bir mutluluk veriyor.

Benim şahsımda yayınevimize layık görülen bu ödülü, özellikle bana basım sanatının inceliklerini öğreten üç usta adına almak istiyorum.

Mefail Usta, Hasan Usta ve Galip Usta...

Yıllar boyu bu insanlar, yasakların tehdidi altında, zamanla yarışarak, en zor koşullar altında mucizeler yarattılar. Mefail Usta doğduğu ülke olan Yugoslavya'da, dizgi dalında bir çok birincilik kazanmıştı. Ancak, salt Arnavut kimliğinden dolayı yıllar önce, kardeşi Hasan Ustayla birlikte ülkesini terketmek zorunda kalmış, Türkiye'ye göç etmişti.

Kitap kapaklarımızı basan Galip Usta, bir ressam kadar renk bilgisine sahipti. Sağlık açısından en kötü koşullar altında çalışan bu üç güzel insan bugün aramızda değil. İstanbul'un geleneksel yayın merkezi olan Cağaloğlu'na adımımı attığım ilk gün, elimden tutan üç emekçiye çok şey borçluyum. O nedenle bu ödülü onlar adına kabul ediyorum, bunu onlara verilmiş sayıyorum.

Bu ödülün bana verilmesindeki en önemli etkenin, tüm baskı ve yasaklara, hapis ve para cezalarına rağmen, Türkiye de yayınlama, düşünceyi ve kimlikleri ifade etme özgürlüğü adına sürdürdüğümüz mücadele olduğunun bilincindeyim.

Tıklayın- Ayşe Nur Zarakolu: Bir Yayıncının Portresi

O nedenle, benim açımdan büyük önem taşıyan bu ödülü başta İsmail Beşikçi, Haluk Gerger, Eşber Yağmurdereli, Ragıp Duran olmak üzere, siyasal, ulusal kimliklerin tanınması, düşüncenin ifade edilmesi önündeki yasakların kaldırılması uğruna yıllardır cezaevlerinde yatan, ya da yaşamların, yitiren insanlara, tavizsizliğin sembolü olan aydın-demokrat ve yurtsever insanlara adıyorum.

Onların kitaplarını yayınlamış olduğum için özellikle onur duyuyorum. Yirmi yıldır, hiç taviz vermeden, zor karşısında, resmi otoriteler karşısında eğilmeden ilkeli bir yayıncılık sürdürürken hep onları örnek aldım.

Çıkardığı TAN gazetesinde 1940'lu yıllarda Hitler faşizmine kafa tutan tek parti rejimine karşı demokrasiyi savunan, 1945 yılında matbaası sivil faşistler tarafından yakılıp yıkıldıktan

sonra sürgüne giden ve orada ölen Türkiye'nin ilk kadın hakları savunucusu Sabiha Sertel'i örnek aldım.

Onun anılarını yayınlamış olmaktan onur duyuyorum. Nazım Hikmet'in yasaklanan "Yaşamak Ne Güzel Şey Be Kardeşim" adlı kitabının savunmasını yaparken mahkeme salonunda geçirdiği kalp krizi sonucu yaşamı yitiren, bir Kürt klasiği olan Memu Zin'i ilk defa Türkçe/Kürtçe olarak yayınlayan GÜN yayınlarının editörü Mehmet Ali Ermiş'i örnek aldım.

68'li yıllarda dünyayı saran siyasal ve düşünsel özgürlük dalgasının ürünlerini bize kazandıran, ilk Kürt tarihi olan Şerefname'yi Türkçe olarak ilk defa yayınlayan ANT yayınlarının tabulara karşı düşüncenin zenginliğini savunan tavrını örnek aldım.

80'de askeri cuntanın ilk günlerinde gözaltına alınıp götürülürken arabada askerlerden yediği vahşi dipçik darbeleriyle yaşamını yitiren, Darwin, Einstein ve İbni Haldun'un kitaplarını yayınlayan Onur Yayınları'nın sahibi İlhan Erdost'u ve Türkiye'de Marksist klasiklerin temel yayıncısı Sol Yayınları editörü Muzaffer Erdost'u örnek aldım.

Bu meslektaşlarıma çok şey borçluyum. O nedenle bu ödülü onlar adına alıyorum.

Türkiye'de demokratikleşme mücadelesinde, düzene muhalif yayıncılar, resmi ideolojiye karşı yazarlar, sosyalist düşünceden yana aydınlar büyük acılar yaşadı, büyük bedeller ödedi. Hala da ödemekteyiz... Rejime göre asıl suçlu bizdik, çünkü Pandora'nın kutusunu biz açmıştık.

1982 yılında yayınladığım Doç. Dr. Mete Tunçay'ın "Eski Sol Üstüne Yeni Bilgiler" adlı kitabı Sıkıyönetim tarafından toplatılmış, üç bin kitapla birlikte Emniyete götürülmüştüm. Resmi işlemlerin yapılmasını beklerken, odaya gözleri kan çanağı, burnundan soluyan bir görevli girdi. Masaya bir yumruk atıp, adeta gürlledi, "Kim ulan bu kitabı basan, biz bir nesli

mahvettik, siz neyi hortlatmak istiyorsunuz?"...

12 Eylül militarizminin kitaba bakışı böyleydi. Tıpkı kendisinden önceki tek parti rejimleri, otoriter rejimler, diğer askeri rejimler gibi. Yıllardır, kameraların karşısında, kitaplar, dergiler gözaltına alınan gençlerin önünde bir suç aleti gibi sergilenmektedir.

Tıpkı Nazi Almanyası'nda olduğu gibi, Türkiye'de de, 12 Eylül darbesinden sonra kitap depolarına el kondu, yüzbinlerce kitap imha edildi, 50'yi aşkın yayınevi, 500'ü aşkın kitabevi kapandı.

Rejimin sözcülerine göre, bir nesil mahvedilmiş, mikrop yuvaları dağıtılmıştı. Ama bilemedikleri bir gerçek vardı: Tarihte hep Bruno'lar, Galile'ler, Dreyfüs'ler kazanmıştır... İnsanlığın karanlık çağları, onurlu cesur aydınların, yazarların, sanatçıların ödedikleri bedellerle aşılmıştır. Modern tarihte de bu böyledir. Fransa'da Dreyfus olayında Zola'nın gösterdiği cesaret olmasaydı ve tüm sistemi karşısına alarak, "J'accuse" demeseydi, Sartre ve Alleg gibi aydınlar Cezayir savaşına karşı çıkmazdı, sanırım asıl küçülen Fransa'nın kendisi olurdu. Bugün McCarthy dönemi, ABD'nin bir utancı iken Lillian Hellman gibi yazarlar onuru değil midir?

Bugünün Türkiye'sinde de, onyıllardır savaş çıkırtkanlığı yapan, demokrasiye düşman, barışa düşman, halkların barışına düşman, vahşetten, kıyımdan yana egemenler karşısında, onuru temsil eden Beşikçilerdir, Kürt bilgesi Ape Musa Anter'lerdir, Yaşar Kemal'lerdir. 19 yaşında kaçırılıp öldürülen genç gazeteci Ferhat Tepe'lerdir.

Yaşamının belki yirmi yılını zindanlarda geçiren, ama düşüncelerini savunmaktan asla vazgeçmeyen Beşikçi, bugün düşünce ve ifade etme özgürlüğünün bir sembolü, bir kriteridir. Ancak, o özgür kaldığı ve düşüncelerini serbestçe yayınlayabildiği, bundan dolayı yargılanmadığı gün, Türkiye'de düşünce özgürlüğü gerçekleşmiş olacaktır. Bu da ancak Kürt sorununun adil, barışçı çözümüne bağlıdır.

1983 yılında askeri rejimin biçimsel olarak bitişiyle birlikte, tıpkı 27 Mayıs sonrasında, 12 Mart sonrasında olduğu gibi düşünce özgürlüğü ve demokratikleşme tartışmaları başladı. Ama uzun süre hiç bir ilerleme sağlanamadı.

Ancak sol hareketin 12 Eylül darbesinin uygulanmaları sonucu etkisizleşmesi, 1989 sonrasında Sovyetler Birliği'nin dağılması, Türkiye'de otoriter rejimin "iç düşman" tanımını değiştirir. "Sol" artık bir nolu "iç düşman" olmaktan çıkar. Kürt sorunu ön plana geçer.

Öte yandan 1936 yılından bu yana düşünceyi ifade ve buna göre örgütlenme özgürlüğü önünde en büyük engel olan, yazarların, yayıncıların, aydınların ve siyasal aktivistlerin başına bela sayılan, Türk Ceza Yasası'nın, Mussolini İtalya'sından alınma, ünlü 141. ve 142. maddeleri, yeni gelişmeler karşısında yetersiz kalmıştır.

1990 yılında gündeme ünlü SS Kararnameleri gelir. Bu kararnameye göre, içinde "Kürt" kelimesi geçen her şey gazete, dergi, kitap olsun yasaklanır.

Bu süreçte, resmi ideoloji açısından en temel tabu olan Kürt sorununu tartışmaya açmak amacıyla, Dr. İsmail Beşikçi'nin dört kitabını arka arkaya yayınladık.

14 yıldır kitaplarının baskısı yapılamayan Beşikçi Hoca'nın özellikle ilk kitabı, "Devletlerarası Sömürge Kürdistan" büyük yankı uyandırdı. Üç bin kitap iki-üç saat içinde dağılmıştı. Aynı gün toplatma kararıyla gelen basın polisleri, yayınevinde el koyacak tek bir kitap olsun bulamamışlardı.

Dr. Beşikçi yeniden tutuklanır... Duruşmalarını izlemek isteyen binlerce Kürt kadını DGM'nin önünde toplanır. Yabancı basın ve konsolosluklar da Beşikçi'nin duruşmalarını dikkatle izler.

1991 yılında TCK'nın 141. ve 142. maddeleri kaldırılır. Bu maddelere göre açılan davalar

düŒer. Bu geliŒme iç ve dıŒ kamuoyuna, demokratikleŒmede bir adım olarak gösterilir. Oysa yeni çıkarılan Terörle Mücadele Yasası'nın 6, 7 ve 8. maddeleri ile düşüncenin ifade edilmesi yanında, gazetecilik çalışmalarına çok daha ağır yasaklar getirilir.

En önemlisi de, düşünce artık terör suçudur. Düşüncesini ifade eden "terörist" yazar düşünür, onun düşüncelerini yayınlayan da "terörist" yayıncı sayılır.

Bu yeni yasaya göre, yasaklanıp, toplatılan ve hakkında dava açılan ilk kitap, bizim yayınladığımız Dr. Beşikçi'nin beşinci kitabıydı. Bu davanın sonunda Dr. Beşikçi de, ben de TMY'nın 8. maddesine göre mahkum olduk. 1994 yılında bu davayla ilgili olarak 5 ay İstanbul'da BayrampaŒa Kapalı Cezaevinde yattım. Beşikçi ise hala zindanda.

1993'de gazeteci Faysal Dağlı'nın, "Birakuji/Kürtlerin İç Savaşı" adlı kitabıyla ilgili olarak TMY'nın 7. maddesine göre, "örgüt propagandası yapmakla" suçlandım, yargılandım ve 5 ay hapis cezasına çarptırıldım.

1996'da bu davayla ilgili olarak beş ay BayrampaŒa Özel Tıp Cezaevinde yattım. 1990-91 arası hakkımda 7 dava, 1991-1997 yılları arasında ise 21 dava açıldı. 1994 sonrasında 14 yayıncı yayınladıkları kitaplar nedeniyle cezaevine girdi, 51 yayınevi hakkında dava açıldı. Yüzü aşkın dergi-gazete yazarları müdürü ağır cezalara çarptırıldı.

Bir yandan bazı batılı çevreler tarafından Avrupa Birliğine girme konusunda getirilen demokratikleŒme koşulu, öte yandan dünya kamuoyuna malolmuş bazı isimlerin 8. maddeye göre ceza almaları, yasayla ilgili tartışmaları yeniden gündeme getirir.

Sistem, bu kez de düşüncüyü ifade etmenin önündeki yasakları kaldırıp özgürlük tanıyacağına, yasada yaptığı bazı düzenlemeler ve erteleme kararlarıyla kendine göre zaman kazanır.

1997 yılında yasada yapılan bir değişiklikle cezaevinde bulunan gazetecilerin cezası 3 yıl ertelenir, devam eden davalar da 3 yıl süreyle dondurulur. Bu süre içinde yeni “düşünce suçu” işlerlerse, bütün eski davalar yeniden görülmeye başlanacaktır. Yani bu yasa bir özgürlük getirmemekte, tam tersine insanları oto sansür yapmaya zorlamaktadır.

Yayıncılar da gazete-dergi yazı işleri müdürleri gibi kabul edilip yargılandıkları, mahkum edildikleri için, bu değişiklikten yararlanırlar, haklarında açılan davalar ertelenmiş olur.

Bu yeni düzenleme, özellikle cezaevindeki bazı gazetecileri çıkarmak ve “suçlu ” sayılan kitap ve yazılardan seçmeleri kapsayan bir kitabı, bir dayanışma kampanyası çerçevesinde ortaklaşa yeniden yayınlayan yüzlerce aydın-yazar ve sanatçının yükünden kurtulmak için yapıldı.

Üç yıllık erteleme bir anlamda insanların özgürlüklerinin gaspıydı. Üç yıl sus, cezadan, para ödemekten, hapis yatmaktan kurtul! Bu yeni düzenlemeyle adeta üç yıl süreyle insanların düşünceleri, kalemleri kitapları rehin alınıyor...

1996 ve 1997 yıllarında yayınladığımız, Lissy Schmidt, Haşim Kutlu, Haydar Işık ve Haluk Gerger'in kitaplarıyla ilgili 4 dava, yayıncı olarak bizim açımızdan yargılama süreci tamamlanmadan, bu düzenleme nedeniyle ertelendi. Ayrıca Yargıtay'da bekleyen davalarımız da aynı gerekçe ile durdu.

Ancak ilginç olan kitapların yazarları hakkında açılan davalar devam ederken, Lissy Schmidt gibi ölen, Mehdi Zana ya da Haydar Işık gibi yurtdışında yaşayan yazarlar yargılanmadığı için, kitapları hakkındaki yasak kararının da bu üç yıl süreyle devam etmesidir. Böylece kitapların yargılanıp beraat et me, serbest kalma olanağı da ortadan kalkmıştır.

Editör bu üç yıl boyunca hiçbir “suç” işlemeyip hüküm giymediği durumlarda, çeşitli

nedenlerle yazarları yargılanamayan yasaklı kitapların akibeti ne olacak sorusuna hakimler de cevap veremiyor.

1991’de 141-142 maddeler kaldırıldığında da, bu maddeye göre açılan davalar düşmüş, ama kitaplar aklanmamış, geri iade edilmemişti. Bu yeni durumda olay nasıl gelişecek bilemiyoruz.

Ama bizim açımızdan bir sorun yok. Biz çoktan “suç” işledik bile, bu erteleme kararının ardından toplatılan, dava açılan ilk kitap yine bizim yayınıımız oldu. Hayri Argav tarafından yazılan “O Şafağın Atlıları” 12 Eylül rejiminin gerçekleştirdiği idamları inceliyen, idam edilen gençlerle ilgili anıları anlatan bu kitap, tam da kamuoyunda ceza yasalarından idam cezasının çıkarılması tartışmaları yapılırken, bir kadın savcı tarafından yasaklandı.

Bir kere daha belirtelim, çizilen bu tablo şu gerçeği bütün çıplaklığı ile ortaya koyuyor.- Kürt sorunu çözülmeden, düşünceyi ifade etme özgürlüğünden söz etmek olanaksız. Bu da resmi ideolojiden tam bir kopuşa ve Kürt-Türk halkları arasında sağlanacak, eşitlik temelinde gerçekleştirilecek siyasal çözüme, gerçek bir barışa bağlıdır.

En son, yayınevi olarak, 1925 yılında çıkarılan “Tahrir-i Sükun”dan (Sessizlik Kararnamesi), 1930lu yıllarda getirilen 141. ve 142. maddelere, 1991 yılında çıkarılan Terörle Mücadele Yasası’nın 6, 7. ve 8. maddelerine kadar uzanan, düşünceyi ifade etme ve yayınlama özgürlüğünü gerçekleştirme mücadelesine nasıl yaklaştığımızı ilkelerimizin ne olduğunu anlatmak, bu konulara yaklaşımımızı belirtmek istiyorum.

Belge Yayınları’nı 1977 yılında kurduk. Türkiye o yıllarda bir iç savaşın eşiğine gelmişti. Ekonomik ve siyasal anlamda tam bir kaos yaşanıyordu. Yayıncılığa başlama açısından koşullar hiç de elverişli değildi. Bütün bu karanlık tabloya rağmen, en baştan ilkelerimizi net ve sağlam koyarak, yayıncılığın o gizemli dünyasına adımımızı attık.

Temel yaklaşımımız, tek boyutlu bir kültürle yetinmeden halkımıza bilimin, alternatif bir eğitim anlayışının, farklı kültürlerin, edebiyatların zenginliğini iletmek, her türlü tabuya karşı çıkmak, resmi ideolojileri reddetmek, olaylara ve gelişmelere eleştirel yaklaşmaktı.

Ancak böylesi pluralist bir yaklaşımla, dar görüşlülük ve fanatizm aşılabılır, çoğunluğun azınlık ve farklı olanları anlaması mümkün olabilir, birlikte var olmanın kültürel koşulları hazırlanabilir.

Birlikte yaşadığımız azınlıklar ve komşu ülkelerle olan farklılıklarımız yanında, sahip olduğumuz ortak kültür mirası ile ortak yaşam gelenekleri, ön plana çıkarılabilir. Birbirimizi tanıdıkça, kendimizi karşıımızdakiinin yerine koydukça, daha iyi anlayacağımıza inanıyorum.

Böylelikle demokrasinin gerçekten yerleştiği, barış, dayanışma ve hoşgörüde başı çeken bir Türkiye, tüm dünyada saygınlık kazanacaktır. Biz farklı alanlarda yayınladığımız dört yüze yaklaşan yayınlarımız ile bu sürece katkıda bulunmak istedik.

Dünya Yayıncılar Birliği'nin temel metinlerinde de belirtildiği gibi, bizim için yayıncılık salt bir ticari faaliyet alanı değildi. Yayıncılığın etik ve filozofik bir boyutu da vardı. Yayıncılığın asıl anlamının en iyi biçimde, İngilizce "publishing", Almanca "publizieren" sözcüğü ile ifade olunduğuna inanıyorum.

"Public" yani kamu kökenli bir sözcük... Yayınlamak, yani kamuya, halka, insanlara mal etmek... İnsanların yarattıklarını, düşündüklerini, yazdıklarını, söylediklerini iletmek, bunları diğerleri ile bölüşmelerini, tartışmalarını sağlamak... Sonuç olarak, yayıncılık, insanların bilgi edinmelerinin temel araçlarından biri olan bir üretim dalı. Diğer temel özgürlüklerin taşıyıcısı, köprüsü olan bir çalışma dalı...

Bu çerçevede yayıncı, yalnız kendi özgürlük ve haklarını kullanmakla kalmıyor, diğer insanların özgürlüklerini ve haklarını da fiilen kullanmaları için olanak yaratıyor. Biz

yayıncılığa bu temelde bakıyoruz.

Yayıncı olarak kendimizi baskıcı sistemin mevcut yasalarına değil, insanlığın evrensel ilkelerine karşı sorumlu saymaktayız. Çalışmalarımızı evrensel meşruluk temellen üzerinde yürütmekteyiz. O nedenle, mevcut yasalardaki, düşünceyi, yayınlanın ve ifade özgürlüğü ile ilgili suç tanımlamalarını kesinlikle kabul etmiyoruz.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 18. maddesine göre, eğer "her ferdin fikir ve ifade hürriyetine" hakkı varsa, Kürt sorunu ile ilgili kitap yazmak suç olamaz. Ama asıl suç böyle bir kitap yazan insanı cezalandırmaktır. Asıl suç Beşikçi Hocayı hala zindanda tutmaktır.

Türkiye'de en önemli tabu konularından biri olarak, 1915 yılında Ermeni halkına karşı işlenen soykırımı görüyoruz. Evrensel hukuk açısından soykırım, insanlığa karşı işlenmiş bir suçtur. Ve yeni soykırımların yaşanmamasının teminatı, ancak yasaların bu evrensel ilkeye göre şekillenmesine bağlıdır. Ülkeler kendi tarihlerini tartışmaktan, hesaplaşmaktan kaçmamalıdır. Dr. Yves Ternon'un "Ermeni Tabusu ve Prof. Dr. V. Dadrian'ın Uluslararası ve Ulusal Hukuk Açısından Soykırım adlı kitaplarını bu yaklaşımla yayınladık. Amacımız bu konuda sağlıklı, tek yönlü olmayan bir tartışmayı başlatmaktır. V. Dadrian'ın evrensel hukuk açısından Jenosidi inceleyen kitabının uzun yargılamalardan sonra serbest bırakılması, bu açıdan önemli bir kazanmadır.

Yayınladığımız birçok kitap, resmi tarihe karşı insanlık tarihine sunulan bir belgedir. Bu özelliği taşıyan kitapların tümünün yasaklanması bir tesadüf değildir. Egemenlerin hedefi, amacı, toplumun yaşananları-olayları sadece resmi pencereden öğrenmesini sağlamaktır. Oysa bizim gibi yayınevleri, yayınladıkları birçok kitapla bu oyunu bozmakta.

Eğer tarihi sadece resmi kalemler yazsaydı, insanlık, halkların direniş öykülerini, özgürlük serüvenlerini ve anılarını belki de hiç öğrenemeyecekti.

Ferhat Tepe 19 yaşında genç bir Kürt gazetecisi idi. Bütün amacı, dünyaya topraklarında yaşanan vahşeti haber olarak duyurmaktı. 1993 yazında kaçırıldı, öldürüldü. Gazeteci A. Kadir Konuk tarafından yazılan “Bizim Ferhat/ Bir Cinayetin Anatomisi” adlı kitap, Tepe ailesinin büyük bir titizlikle topladığı bilgi ve belgelere dayanıyordu. Daha sonra Ferhat’ın olayını soruşturan bir diğer gazeteci Seyfettin Tepe gözaltında öldü. Normal olarak katillerin araştırılıp bulunması için bir belge, bir kaynak olarak kullanılması gereken bu kitap, DGM tarafından yasaklandı, ve mahkum edildim. Gerekçe “terörle mücadele eden güvenlik güçlerinin kimliklerini açıklamak”tı. Belki o zaman bu kitap, yasaklanmayıp bir belge olarak, bir suç duyurusu olarak kabul edilseydi, daha sonra öldürülen birçok gazeteci ve insan kurtulmuş olacaktı.

Ama yayınladığımız bu kitap sayesinde, insanlık tarihine, çoktan Tepe’nin katillerinin adı, öldürülmesinin ardındaki gerçeklik yazılmıştır. “Bizim Ferhat” gibi, Kürtlerin yaşadığı topraklarda, özellikle 90’lı yıllardan sonra gündeme gelen kirli savaşı belgeleyen tüm kitaplarımız yasaklandı.

Dünyaca tanınmış saygın bir insan hakları örgütü olan, Human Rights Watch tarafından büyük bir titizlikle hazırlanan “Savaş ve insan” adlı raporda, tanıkların anlatılarına dayanılarak, o yanık topraklarda Kürtlerin yaşadığı vahşet belgelenmiştir. Savunmamda, kitapta anlatılan uzatmalı çavuşların, özel timlerin işledikleri cinayetler ve kitapta belirtilen olaylarla ilgili suç duyurusunda bulunduk. Mahkeme, helikopterden insan atılması olayının ve faillerinin soruşturulması için ilgili savcılıklara yazı yazmak, olayların daha derin araştırılmasını istemek yerine, kitapta “güvenlik güçlerine hakaret edildiği” gerekçesi ile, çevirmen gazeteci Ertuğrul Kürkçü ile beni ve kitabı mahkum etti.

Ama insanlık tarihine bu belgeler de çoktan kaydedilmişti artık, hiç bir yasaklama bunu engelleyemez.

Mare Nostrum adlı dizimizle bu coğrafyada yaşayan farklı kültürlerin ürünlerini yayınlamayı

amaçlıyoruz. Anadolu kültürünün ayrılmaz parçası olan Ermeni, Elen, Kürt, Yahudi ve Asuri edebiyatları yanında, Kafkas ve Balkan edebiyatlarına da yer vermekteyiz. Halkların yaşadığı trajedileri anlatmada, kimi zaman gerçeklere dayalı bir öykü, bilimsel bir inceleme ya da araştırmadan çok daha etkili olmaktadır. Örneğin Franz Werfel'in "Musa Dağı'nda Kırk Gün" adlı kitabı yada Elen yazar Yorgo Andreadis'in Pontus un Yitik Kızı Tamama'nın böyle bir etki yarattığına inanıyoruz.

Bizim için Dünya Yayıncılar Birliği'nin 1995/1 No'lu Bülteninde de belirtildiği gibi, "yayınlama ve basın özgürlüğü " en temel insan haklarından biridir. Ve biz bu yayınlama özgürlüğünü kullanıyoruz. Ve bu temel hakkımızı hayata geçirirken, insanların görüşlerim ifade etmek gibi en temel haklarını kullanmalarına da zemin sunuyoruz. Ve sonuç olarak da, diğer insanların İm bilgileri, görüşleri öğrenmelerini, bilgi edinmelerini sağlamış oluyoruz.

Kısacası, kendimizi varolan yasalara karşı değil, insanlığın iki bin yıldır verdiği mücadele sonunda elde ettiği evrensel ilkelere karşı sorumlu sayıyor, onları hayata geçirmeyi çalışıyoruz.

Ve yitirdiğimiz Ferhat Tepelerle, Lissy Schmidtlerle, halen cezaevinde bulunan İsmail hocalarla, Haluk hocalarla, Sadrettin Aydınlik ile, sürgünde yaşamak zorunda kalan dostlarımızla ve daha adını sayamadığımız onlarca yazarımız, bilim adamımız, gazetecimiz ile birlikte yürüttüğümüz çalışmanın, Türkiye'de yayınlama, düşünceyi irade etme özgürlüğü alanında önemli kazanımlar elde edilmesinde rolü olduğuna inanıyorum. Belki hepimiz çok bedel ödedik belki yarın daha da büyük bedeller ödeyeceğiz.

Buna hepimiz hazırız.

Karanlıkların, yasakların aşılıp aydınlığa, düşünce zenginliklerine ancak böyle ulaşabileceğimizin bilincindeyim. Ustalarımızdan bunu böyle öğrendik. Örnek aldığımız insanlarımız, meslektaşlarımız bunu bize böyle anlattılar. Ve bizler, sevgili Beşikçi Hocanın

öğrencileriyiz. Zindanın karanlığında bile özgür insan kalmanın sanatını, biz ondan öğrendik.

Siyasal ve ulusal kimliklerini ifade ettikleri için cezaevlerinde bulunan tüm insanlarımız, düşünce özgürlüğü mücadelesinin sessiz neferleri, evet, bu topraklarda tek özgür insanlar bizleriz. Bu özgürlüğü bize kimse vermedi. Biz onu kendimiz kazandık. Ve hepinize söz veriyorum, beynimize zincir vurulmasına asla izin vermeyeceğiz.

Sözlerimi bitirirken insan haklarının yoğun biçimde ihlal edildiği, yıllardır kirli savaşın sürdürüldüğü bir ülkenin yayıncısı olarak meslektaşlarımdan şunları bekliyorum:

Dünyanın neresinde olursa olsun, halklar, hedef alan savaşlara karşı duralım;

Kendi ülkelerimizdeki silahlanma politikalarına, savaş kışkırtıcılığına ve silah ticaretine karşı çıkalım;

Barışın sesi olalım;

İnsanlığın en temel evrensel haklarının hayata geçirilmesi için bir platform olmakta ısrar edelim;

Tabulara karşı inatla insanlığın değerlerini savunalım;

Ve sessizlerin sesi olmakta direnelim.

Kaynak: bianet.org